



Vennesla kommune

Arkivsak-dok. 23/01960-12
Arkivkode 024/---/&01
Saksbehandler Svein Gustav Skisland

Saksgang Møtedato
Formannskapet 10.03.2026
Kommunestyret 19.03.2026

Ny felles eierstrategi for Å Energi AS

Kommunedirektørens forslag til innstilling:

1. Vennesla kommune støtter det fremlagte forslaget til ny eierstrategi.
2. Vennesla kommune ønsker at alternativ B skal være gjeldende eierstrategi for vindkraft på land: «*Dersom selskapet vurderer utvikling eller utbygging av ny vindkraft på land, forventes det at dette kun skjer der vertskommunen ønsker det.*».
3. Vennesla kommune har ikke forslag til endringer som ønskes inkludert i neste revisjon av eierstrategien.

Sammendrag

Å Energi er et av Norges største kraftkonsern, med en beregnet egenkapitalverdi på om lag 76 milliarder kroner. Vennesla kommune eier 1,433 % av aksjene i selskapet og er del av de samordnede kommunale aksjonærene, som samlet eier 64,97 % av selskapet og opptrer som én koordinert eiergruppe gjennom Samordningsavtalen.

I tråd med anbefalinger for offentlig eide selskaper er det utarbeidet en ny felles eierstrategi for Å Energi. Strategien er kortere og mer poengtert enn dagens, og gir tydelige eiersignaler om ansvarlig og forretningsmessig verdiskaping, samtidig som styrets rolle og ansvar tydeliggjøres.

Eierstrategien fungerer både som et styringsverktøy overfor styret og som et samlende dokument for de kommunale eierne, og bidrar til økt forutsigbarhet for selskapet og omgivelsene.

Arbeidet med eierstrategien har pågått over tid og vært preget av bred involvering og dialog i flere eiermøter. Kommunene har hatt anledning til å gi innspill, og det fremlagte forslaget fremstår som et godt konsensusbasert kompromiss. Forslaget har også vært presentert for Statkraft og styreleder i Å Energi, som har gitt positive tilbakemeldinger på format og overordnede prinsipper.

Eierstrategien består av to deler: en beskrivelse av eierstruktur og organisering, samt 13 eiersignaler knyttet til blant annet lønnsomhet, investeringer, kjernevirksomhet, åpenhet, regional rolle og utbyttepolitikk.

Når det gjelder vindkraft på land, legges det frem to alternative eiersignaler. Kommunedirektøren anbefaler Alternativ B, som gir styret handlingsrom til å vurdere eventuell involvering i bygging av ny vindkraft der vertskommunene ønsker det, innenfor gjeldende lovverk. Dette begrunnes blant annet med endringer i plan- og bygningsloven, samt nye inntektsmuligheter for vertskommuner gjennom produksjonsavgift og eiendomsskatt.

Kommunedirektøren anbefaler at kommunen støtter forslaget til ny eierstrategi, og slutter seg til Alternativ B for vindkraft på land.

Vedlegg

- Forslag til ny eierstrategi for Å Energi AS.

Bakgrunn for saken

Å Energi er et av Norges største kraftkonsern, og har en beregnet egenkapitalverdi på 76 milliarder kroner. Å Energi har følgende eiere med tilhørende eierandeler:

Aksjonærer i Å Energi	Eierandel
Drammen kommune	13,382 %
Vardar AS	12,916 %
Kristiansand kommune	6,006 %
Arendal kommune	4,578 %
Lindesnes kommune	4,003 %
Grimstad kommune	2,123 %
Lyngdal kommune	1,963 %
Flekkefjord kommune	1,802 %
Kvinesdal kommune	1,666 %
Lillesand kommune	1,628 %
Vennesla kommune	1,433 %
Froland kommune	1,268 %
Evje og Hornnes kommune	1,095 %
Hægebostad kommune	0,974 %
Birkenes kommune	0,903 %
Åmli kommune	0,873 %
Risør kommune	0,838 %
Valle kommune	0,809 %
Bygland kommune	0,796 %
Lier Everk Holding AS	0,779 %
Iveland kommune	0,762 %
Tvedestrand kommune	0,759 %
Åseral kommune	0,737 %
Kongsberg kommune	0,688 %
Vegårshei kommune	0,579 %
Bykle kommune	0,527 %
Gjerstad kommune	0,494 %
Gran kommune	0,391 %
Lunner kommune	0,098 %
Jevnaker kommune	0,098 %
Totalt samordnede kommuner	64,968 %
Sirdal kommune	1,483 %
Farsund kommune	0,930 %
Statkraft Industrial Holding AS	32,618 %
Totalt	100,000 %

Kommunal samordnet eiergruppering

De Samordnede Aksjonærene i Å Energi består av 45 kommuner som, direkte eller gjennom Vardar og Lier e-verk Holding, eier 64,97 % av selskapet. Gjennom avtaler har kommunene samordnet sitt eierskap og opptrer som én eierblokk med felles stemmegivning på generalforsamlingen.

Kommunene er hver for seg små eiere, men utgjør samlet et tydelig flertall og har dermed betydelig innflytelse. Statkraft er den andre store eieren, og forholdet mellom eiergruppene er regulert i en

egen aksjonæravtale. Farsund og Sirdal har valgt å stå utenfor Samordningsavtalen og Aksjonæravtalen.

I henhold til aksjonæravtalen fastsetter de samordnede kommunene selskapets utbyttepolitikk, og de oppnevner seks av åtte aksjonærvalgte styremedlemmer, inkludert styreleder og nestleder. De oppnevner også et arbeidsutvalg som blant annet organiserer eiermøtene.

Styret forvalter selskapet

Ifølge aksjeloven er det styret som forvalter selskapet. Det innebærer at styret fastsetter strategier, beslutter investeringer, ansetter konsernsjef og fører tilsyn med virksomheten. Oppnevning av et kompetent styre er derfor en av eiernes viktigste oppgaver. Det gjøres et grundig arbeid, i samarbeid med eksterne spesialister, når kandidater til styret i Å Energi innstilles. Arbeidsutvalget fungerer som valgkomité for de styremedlemmene som oppnevnes av de samordnede kommunale eierne.

Eierstrategien gir eiersignaler til styret

For offentlig eide aksjeselskaper anbefaler blant andre KS at eierne utarbeider en egen eierstrategi. Strategien klargjør eiernes forventninger og ønsket utviklingsretning for selskapet. Felles eiersignaler fra de samordnede kommunene, som samlet har et betydelig aksjeflertall, gir tydelige signaler både til selskapet og dets interessenter.

En felles eierstrategi er også et samlende verktøy for mange kommunale eiere som enkeltvis kan ha ulike syn, men som gjennom Samordningsavtalen har forpliktet seg til å opptre samlet. Strategien skaper dermed en felles forankring og forutsigbarhet for både eierne, selskapet og omgivelsene. Innbyggere og finansmarkeder skal blant annet kunne forstå eiernes ambisjoner og ønskede retning for selskapet.

Eierstrategien kan ikke være i strid med aksjelovens prinsipp om at det er styret som forvalter selskapet. Derfor brukes formuleringer som «det forventes» og «bør», og ikke «skal» eller «må». Dette gir tydelige eiersignaler, samtidig som styrets ansvar ivaretas.

Det er også viktig å erkjenne at styret ofte har tilgang til informasjon eierne ikke har. I enkelte saker kan det derfor være til både selskapets og eiernes beste at styret fatter beslutninger som ikke fullt ut følger signalene i eierstrategien.

Mer informasjon om kommunenes eierskap i Å Energi

De samordnede kommunene har et eget sekretariat som skal sikre god informasjon og koordinering mellom eierne. Relevant informasjon for kommunene og andre interessenter sammen med gjeldende eierstrategi er tilgjengelig på www.åeierne.no.

Fakta

Samordningsavtalen fastsetter at den felles eierstrategien skal evalueres minst hvert fjerde år. Dette gir kommunene mulighet til å oppdatere sine signaler til selskapet, samtidig som nye generasjoner politikere får innsyn i og deltakelse i eierskapet i Å Energi. Dagens eierstrategi ble vedtatt i etterkant av fusjonen mellom Glitre Energi og Agder Energi, og det ble da bestemt at en oppdatering skulle gjøres innen 2026.

Jobbe for konsensus

I Samordningsavtalen er det fastsatt at partene skal føre dialog og arbeide målrettet for å sikre en mest mulig konsensusbasert eierstrategi. Arbeidet med eierstrategien har derfor vært et tilbakevendende tema på flere eiermøter:

- 18.–19. mars 2024, Arendal, med et særlig fokus på eierrollen.
- 13. mai 2024, Kristiansand, med rundbordsamtaler om eierstrategien.
- 4. november 2024, Larvik, med oppdatering om arbeidet med eierstrategien.
- 26. mai 2025, Kristiansand, med presentasjon av foreslåtte tema i eierstrategien.
- 24. november 2025, Larvik, med presentasjon av forslag til ny eierstrategi.

Kommunene har gjennom hele prosessen vært invitert til å gi innspill, og mange har kommet med forslag til temaer og formuleringer i den nye eierstrategien. Innspillene er vurdert opp mot rammene i Samordningsavtalen og Aksjonæravtalen, som innebærer at strategien må bygge på at selskapet drives med økonomisk formål, etter forretningsmessige prinsipper og forvaltes av styret. Det er også vurdert om forslagene kan forventes å oppnå konsensus blant de samordnede eierne.

Statkraft og styreleder har blitt konsultert

Forslag til ny eierstrategi har blitt presentert for Statkraft og selskapets styreleder. Selv om disse ikke skal bestemme innholdet i strategien, er det hensiktsmessig å holde dem godt orientert. Tilbakemeldingene fra både styreleder og Statkraft er at forslaget har et godt format og bygger på solide prinsipper.

En kortere og mer poengtert eierstrategi

Den gjeldende eierstrategien har vært grundig evaluert, og det er bred enighet om at den er god og i stor grad bør videreføres. Samtidig erkjennes det at strategien er for lang og ordrik, og at det derfor er behov for en kortere og mer poengtert versjon.

Forslag til ny eierstrategi ble presentert på eiermøtet i Larvik 24. november 2025. Representantene uttrykte bred tilfredshet med både innholdet og formatet, og særlig den korte og poengterte utformingen ble trukket frem. Det kom noen mindre forslag til justeringer, som i stor grad er innarbeidet i det endelige forslaget. Blant annet er det nå tatt inn et eget punkt om åpenhet for å tydeliggjøre at dette er viktig for kommunene.

Innholdet i forslaget til ny eierstrategi

Forslaget til eierstrategi består av to deler. Del 1 beskriver eierstrukturen og organiseringen av eierskapet, mens del 2 presenterer 13 eiersignaler som de samordnede kommunale aksjonærene ønsker å formidle til sine styrerepresentanter og øvrige interessenter.

Eierstrategien inneholder forventninger til selskapet innen blant annet samfunnsansvar, åpenhet, lønnsomhet, kostnadseffektivitet, investeringer, kjernevirksomhet, regional rolle, utbyttepolitikk og lønnspolitikk. Det omfatter også et punkt om behovet for lavere grunnrenteskatt. I tillegg oppfordres styret til å være proaktivt i å identifisere strukturelle og finansielle muligheter som kan styrke verdiskapingen for eierne.

Punktene 6 til 9 omhandler selskapets investeringer. Å Energi har lang tradisjon og sterk kompetanse innen vannkraft, nett og kraftforvaltning. Videre satsing på disse områdene er derfor

naturlig. Samtidig signaliseres at kompetanse, konkurransefortrinn og muligheten for å involvere privat risikokapital, når det er aktuelt, bør vektlegges når nye investeringer vurderes.

Vindkraft på land

Fra og med 1. juli 2023 trådte endringer i plan- og bygningsloven i kraft. Det kan nå ikke lenger gis konsesjon for vindkraft på land uten kommunal godkjenning. Videre må produsenter av vindkraft på land betale en produksjonsavgift til vertskommunene på 2,42 øre per kWh. Denne avgiften var opprinnelig på 1 øre per kWh. Disse endringene i rammevilkårene har gjort det mer attraktivt for kommuner å få etablert vindkraft i egen kommune.

Det er velkjent at synet på vindkraft på land varierer. For å sikre en mest mulig konsensusbasert eierstrategi legges det derfor frem to alternative formuleringer i den nye strategien: én som viderefører dagens restriktive eiersignal, og én som i større grad åpner for vindkraft. Det kan samtidig opplyses at både Statkraft, styret og konsernledelsen har uttrykt ønske om et mindre restriktivt signal fra de kommunale eierne.

I tråd med informasjon gitt på tidligere eiermøter bes kommunene i sine vedtak ta stilling til om de støtter alternativ A eller B for vindkraft på land:

Alternativ A (Gjeldende eiersignal per i dag): Det forventes at selskapet ikke involverer seg i utvikling eller utbygging av **ny** vindkraft på land.

Alternativ B: Dersom selskapet vurderer utvikling eller utbygging av ny vindkraft på land, forventes det at dette kun skjer der vertskommunen(e) ønsker det.

Ønske om likelydende vedtak

En felles eierstrategi skal i størst mulig grad bygge på konsensus. Det innebærer at de samordnede kommunale aksjonærene oppfordres til å fatte likelydende vedtak, med unntak av punktet om vindkraft. Dersom noen kommuner ønsker andre endringer eller nye tema, bes disse meldt inn som tilleggsforslag. Slike forslag kan da vurderes ved neste revisjon av eierstrategien.

Vedtak om ny felles eierstrategi krever bred støtte blant kommunene.

Ved fusjonen mellom Glitre Energi og Agder Energi var det viktig både å sikre de kommunale eiernes flertallsmakt og å etablere god intern balanse mellom de to fusjonerte konsernene. Derfor er Samordningsavtalen utformet slik at et forslag faller dersom Drammen kommune og Vardar samlet, eller kommuner som representerer 50,1% av Agder-kommunenes aksjer, stemmer imot. Dette minoritetsvernet gjelder også for ny eierstrategi: Hvis én av disse gruppene ikke støtter forslaget, vil dagens strategi fortsatt gjelde. Det samme gjelder punktet om vindkraft på land; dersom Drammen kommune og Vardar samlet, eller kommuner som representerer 50,1% av Agder-kommunenes aksjer foretrekker alternativ A, videreføres dagens restriktive eiersignal.

Et tredelt vedtak

For å sikre stor grad av konsensus om eierstrategien oppfordres kommunene til å fatte et tredelt vedtak:

1. Om aksjonæren støtter det fremlagte forslaget til ny eierstrategi.
2. Om aksjonæren ønsker at Alternativ A eller Alternativ B skal være gjeldende eiersignal for vindkraft på land.

3. Om aksjonæren har forslag til endringer som ønskes vurdert inkludert ved neste revisjon av eierstrategien.

Varighet

I henhold til Samordningsavtalen skal eierstrategien evalueres minst hvert fjerde år. Neste revisjon er planlagt i 2030, i den kommende valgperioden.

Vurdering

Kommunedirektøren vurderer det som positivt at det nå er utarbeidet en ny eierstrategi for Å Energi som er betydelig kortere og mer poengtert enn dagens. Strategien gir tydelige og balanserte eiersignaler, og understreker at selskapet skal drives forretningsmessig med fokus på ansvarlig verdiskaping.

En styrke ved den foreslåtte eierstrategien er at den bygger på det grunnleggende prinsippet, forankret i aksjeloven samt Aksjonæravtalen og Samordningsavtalen, om at det er styret som forvalter selskapet. Eierstrategien gir overordnede eiersignaler, samtidig som styrets ansvar for selskapets strategi, investeringer og drift understrekes. Dette er sentralt for god eierstyring og en forsvarlig og langsiktig forvaltning av selskapet.

Å Energi er et av Norges største kraftkonsern, med en beregnet egenkapitalverdi på om lag 76 milliarder kroner og rundt 2 000 ansatte. Dersom selskapet hadde vært børsnotert, ville det vært blant de 15 største på Oslo Børs. Eierrollen i et selskap av denne størrelsen forutsetter at kommunene opptrer samlet, langsiktig og profesjonelt. Ikke minst er dette viktig for vår kommune, som er en relativt liten aksjonær, men hvor aksjeposten utgjør kommunens største finansielle formue.

Arbeidet med ny eierstrategi har pågått over tid og har vært preget av åpen dialog og bred involvering. Alle kommunene har hatt mulighet til å komme med innspill, og det som nå legges frem fremstår som et gjennomarbeidet kompromiss som de samordnede kommunene kan samles om. Kommunedirektøren vil understreke viktigheten av at kommunene også i denne saken står sammen som én eiergruppe, i tråd med Samordningsavtalen, og gir selskapet forutsigbare og samstemte eiersignaler.

Når det gjelder vindkraft på land, er dette et område med ulike syn både lokalt og nasjonalt. Det er derfor riktig at eierstrategien legger frem to alternative eiersignaler. Kommunedirektøren anbefaler likevel Alternativ B, som gir styret økt handlingsrom til å vurdere eventuell involvering i utbygging av ny vindkraft der vertskommunene ønsker det.

Anbefalingen må ses i lys av endringer i plan- og bygningsloven som gir vertskommunene reell kontroll over etablering av vindkraft. Samtidig kan vindkraft gi vertskommunene betydelige inntekter gjennom både produksjonsavgift og eiendomsskatt. I en tid med krevende kommuneøkonomi, og hvor flere kommuner vurderer vindkraft, fremstår det som lite hensiktsmessig at kommunenes eget selskap utelates fra konkurransen, samtidig som vindkraftprosjekter kan bli realisert av andre aktører. Kommunedirektøren mener derfor at vurderinger av konkrete prosjekter bør overlates til styret, innenfor gjeldende lovverk og vertskommunenes egne ønsker.

I et aksjonærfellesskap med mange kommuner vil det naturlig være ulike syn på både formuleringer og tematikk i eierstrategien. Det er derfor klokt at det legges til rette for at kommuner som ønsker det kan foreslå nye temaer eller endringer til vurdering ved fremtidige revisjoner av eierstrategien. For vår kommune vurderer kommunedirektøren imidlertid at det per i dag ikke er behov for å foreslå endringer som ønskes tatt opp ved neste revisjon av eierstrategien.

Klima- og miljøkonsekvenser

Ingen.

Økonomiske konsekvenser

Forslaget til ny eierstrategi har i første omgang ingen direkte økonomiske konsekvenser, men strategien kan likevel påvirke kommunens økonomi indirekte. Å Energi utbetaler årlig utbytter som er viktige for kommunene, og selskapet er verdsatt til 76 milliarder kroner. Vennesla kommune har med sine 1,433 % en eierpost verdt 1,089 milliarder kroner. En tydelig og god eierstrategi er derfor viktig for å sikre og utvikle kommunens verdier.

Konklusjon

Kommunedirektøren har per i dag ingen forslag til ytterligere endringer i den eierstrategien som er presentert, og som bør vurderes inkludert ved neste evaluering. Kommunedirektøren anbefaler derfor at det fattes følgende todelte vedtak, som både gir klare eiersignaler til styret og samtidig ivaretar ønsket om konsensus i det kommunale aksjonærfellesskapet.

En vil anbefale at Vennesla kommune støtter det fremlagte forslaget til ny eierstrategi. Videre anbefales det at Vennesla kommune ønsker at Alternativ B skal være gjeldende eiersignal for vindkraft på land. Dette alternativet har følgende ordlyd «Dersom selskapet vurderer utvikling eller utbygging av ny vindkraft på land, forventes det at dette kun skjer der vertskommunen(e) ønsker det.»